יוֹרְדִין לְיֵדֵי טוּמְאָה בְּמַחֲשָׁבָה, שעל ידי מחשבה שחפץ להשתמש בו כמו שהוא ואינו צריך עוד תיקון, הרי הוא נחשב כלי הראוי לקבל טומאה, וְאֵין הכלים שכבר קיבלו שם כלי עוֹלִין מִטּוּמְאָתָן – בטלים משם כלי המקבל טומאה, על ידי שחוזר בו ממחשבה זו וחפץ לתקנו להשתמש בו לדבר אחר אֶלָּא בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה המוכיח שאינו רוצה להשתמש בו כמו שהוא. זה הכלל, מַעֲשֶׂה המוכיח שעדיין לא נגמרה מלאכת הדבר, מוֹצִיא מתורת קבלת טומאה מַיִד מַעֲשֶׂה וּמִיַּד מַחֲשָׁבָה – בין אם חלה עליו על ידי מעשה, וכל שכן אם חלה במחשבה בלבד, אך מַחֲשָׁבָה להוציא מתורת טומאה אֵינָהּ מוֹצִיאָה את תורת קבלת הטומאה שכבר חלה על החפץ לֹא מַיִד מַעֲשֶׂה וְלֹא מִיַּד מַחֲשָׁבָה – בין אם חלה על ידי מעשה ובין אם חלה על ידי מחשבה. ואם כן הוא הדין כאן כיון שקצץ את התבואה לאכילה וכבר חלה עליהם דין 'ידות' לקבלת טומאה, איך יתבטל דין זה על ידי שנמלך עליהם לסיכוך.

הגמרא מנסה ליישב: וְכִי תֵּימָא שיש לחלק ולומר, הָנֵי מִילֵּי – שאין מחשבה מוציאה מידי טומאה, דווקא בִּכְלִים דַּחֲשִׁיבִי, ולכן כאשר חל עליהם שם כלי אין בכח מחשבה להפקיע מהם שם זה, אֲבָל בשחושב על יָדוֹת שאינם מקבלים טומאה מצד עצמם אלא משום דְּלְצוֹרְךָ אֲכִילָה נִינְהוּ, יש לומר שִׁבְּמַחֲשָׁבָה נַעֲשֶׂה – על ידי מחשבה חל עליהם דין 'ידות', וּבְמַחֲשָׁבָה סָלְקָא – ועל ידי המחשבה עולה ויוצאת מהם דין 'ידות'. ולפיכך אף שבלים שקצצם לאכילה, כיון שנמלך עליהם לסיכוך, בטל מהם שם ידות וכשרים לסיכוך. דוחה הגמרא: וְהָתַנְיָא, כָּל יָדוֹת הָאוֹכְלִין כגון קש המחובר לתבואה, שיש עליו דין 'ידות', מפני שקשירת התבואה נעשית בקשים, שֶׁבָּהֶן בַּגּוֹרָן על מנת שלא להשתמש בהן עוד כ'ידות', [להלן יתבאר מהי הבסיסה], מתבטל מהם על ידי 'בסיסה' זו תורת טומאה וּמְהוֹרוֹת הן. (וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַמֵּא). וּבִשְׁלָמָא לְמַאן דְּאָמַר [להלן] 'בָּהֶן' היינו שֶׁהֻתִּיר אֲגוּדָן – פתח את הקשר של חבילות התבואה כדי לדוש אותם, ובפתיחה זו הוכיח שאינו צריך את חיבור הקש אל התבואה, שֶׁפִּיר – אפשר לומר שלביטול דין ידות די במחשבה, שהרי פתיחה זו אינה נחשבת מעשה אלא כמחשבה בלבד, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר, מַאי 'בָּהֶן' בָּהֶם מַמָּשׁ – שדש את התבואה ברגלי בהמה, ודישה זו מוכיחה שאינו רוצה בחיבורם, שהרי הוא מחליש את החיבור וגורם שאי אפשר עוד לקשור את הקשים, הרי שצריך מעשה גמור להוציא את הידות מן הטומאה, ומחשבה אינה מועילה לכך, מַאי אִיבָּא לְמֵימַר – כיצד נבאר טעמו של תנא קמא שהכשיר לסכך בידות, אם מדובר שקצץ את השבלים לאכילה.

מתרצת הגמרא: הָכָא נַמִּי – גם הברייתא מדברת שֶׁבָּהֶן בָּהֶם מַמָּשׁ, ומעשה זה מפקיע תורת טומאה מהידות אף שקצצם לאכילה. מקשה הגמרא: אִי הָכִי שעשה מעשה גמור לבטלן מדין ידות, מַאי טַעֲמַיְיהוּ דְּאַחֲרִים הסוברים שיש עליהם דין ידות ופסולים לסכך בהם הרי הוציא אותם מטומאתם על ידי מעשה, ויצאו מדין ידות כמבואר במשנה. מתרצת הגמרא: טעמם של אחרים דְּאָמוּר בְּרַבִּי יוֹסֵי שחולק שם במשנה, דְּתָנַן 'כל ידות האוכלין שבסכך בגורן טהורות, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַמֵּא', הרי שאף ש'בסכך ממש', סובר רבי יוסי שעדיין יש להם טומאת 'ידות', ואף 'אחרים' שבברייתא סוברים כן. וטעמו של רבי יוסי יתבאר להלן. דוחה הגמרא: הַאי מַאי – כיצד אפשר להשוות בין הדברים, בִּשְׁלָמָא הָתָם במשנה שלאחר הבסיסה נשארת התבואה בגורן, טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי, משום שעדיין חֲזָיָא – ראוי להשתמש בידות לְכַדְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ שטעמו של רבי יוסי המטמא הוא הוֹאִיל וְעל ידי הקשין רְאוּיוֹת לְהוֹפְכָן בְּעֵתָר [כלי העשוי כשיני מסרקו], ובלא הקשים לא היה יכול להפוך את גרגרי התבואה, שהיו נופלים מבין שיני העתר, ולפיכך יש להם דין ידות אף לאחר שדשן שעדיין הוא רוצה בחיבורם, אֶלָּא הָכָא – בברייתא שנמלך על התבואה לסכך בה, הרי אינו צריך שוב להופכן בעתר, ואם כן לְמַאי חֲזָיָא – למה ראוים הקשים לאחר שבסכן. מתרצת הגמרא, אף כאן חֲזָיָא – ראויים הקשים לשמש בתורת ידות לְכִי סָתַר לְמִנְקַט לְהוּ בְּנֵילֵייהוּ – כאשר יסתור את סוכתו שיוכל לאחזם בקשיהם ולא יצטרך להחזיק בראשי השבלים.

גּוּפָא, 'כָּל יָדוֹת הָאוֹכְלִין שֶׁבָּהֶן בַּגּוֹרָן טְהוֹרוֹת וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַמֵּא'. שואלת הגמרא: מַאי בָּהֶן – מהי 'בסיסה'. מבארת הגמרא: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר בָּהֶם מַמָּשׁ – דש את התבואה ברגלי בהמה. רַבִּי (אֶלְיעֶזֶר) [אֶלְעָזָר] אוֹמֵר הֻתִּיר אֲגוּדָן – פתח את הקשר של חבילת התבואה. מקשה הגמרא: בִּשְׁלָמָא לְרַבִּי (אֶלְיעֶזֶר) [אֶלְעָזָר] דְּאָמַר ש'בָּהֶן' היינו שֶׁהֻתִּיר אֲגוּדָן, שהוא מעשה קלוש ודינו כ'מחשבה' בעלמא, חֵיינוּ דְּמַטְמֵא רַבִּי יוֹסֵי – מובן טעמו של רבי יוסי שמטמא, מפני שאין די במעשה קלוש להפקיע שם 'ידות' מעליהם, אלא על ידי מעשה גמור, אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר בָּהֶם מַמָּשׁ שהוא מעשה גמור, אַמַּאי מְטַמֵּא רַבִּי יוֹסֵי. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הוֹאִיל וּרְאוּיוֹת לְהוֹפְכָן בְּעֵתָר – רבי יוסי סובר שגם אחרי הדישה עדיין רוצה בחיבורם כדי שיוכל להפוך אותם בעתר ממקום למקום.

הגמרא מביאה דברי אגדה הקשורים ל'עתר': אָמַר רַבִּי (אֶלְיעֶזֶר) [יִצְחָק] לָמָּה נִמְשָׁלָה תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים כְּעֵתָר, כמו שנאמר בתפילת יצחק 'ויעתר יצחק לה'', לוֹמַר לְךָ מַה עֵתָר זֶה – כשם שתפקידו של כלי ה'עתר' להיות מְהַפֵּךְ אֶת הַתְּבוּאָה בַּגּוֹרָן מְמָקוֹם לְמָקוֹם, אַף תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים מְהַפֶּכֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִמִּדַּת אַכְזָרִיּוּת לְמִדַּת רַחֲמָנוּת:

משנה

מְסַכְּכִין לכתחילה בְּנִסָּרִים – לוחות עץ הכשרים מן התורה לסיכוך, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה, ואין חוששים שאם יסכך בנסרים יבוא לישב תחת תקרת ביתו. וְרַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר מדרבנן לסכך בנסרים, כיון שהם דומים לתקרת ביתו יש לחשוש שאם יסכך בהם יאמר מה לי לסכך באלו מה לי לישב תחת תקרת ביתי. נָתַן עֲלֵיהֶן סמוך לדופן נֶסֶר אחד הפסול לסיכוך מחמת שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, הסוכה כְּשֵׁרָה ע"י שאר הסכך הכשר, שהלכה למשה מסיני בסכך פסול הסמוך לדופן, שכל שהוא פחות מארבע אמות רואין אותו כאילו הוא חלק מהדופן שנעקם למעלה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְיַשֵּׁן תַּחְתָּיו – תחת אותו נסר, כיון שהוא סכך פסול [ואף שנחשב כדופן מ"מ אינו מקיים מצות סוכה כשישן תחת דופן]:

גמרא

אָמַר רַב, הַמַּחֲלוֹקֶת אם מסככין בנסרים הוא דווקא בְּנִסָּרִין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן רוחב אַרְבָּעָה טפחים, דְּרַבִּי מֵאִיר פוסל משום דְּאִית לֵיהּ גְּזֵרַת תִּקְרָה – כיון שרוב תקרות הבית עשויות מנסרים רחבין ארבעה טפחים, חששו חכמים שאם נכשירם לסיכוך יטעו ולא יבדילו בינם לתקרת הבית, וְרַבִּי יְהוּדָה מתיר, משום דְּלֵית לֵיהּ גְּזֵרַת תִּקְרָה – אין חוששים שמא יבוא להתיר תקרת בית. אֲבָל בְּנִסָּרִין שֶׁאֵין בָּהֶן רוחב אַרְבָּעָה טפחים דִּבְרֵי הַכֹּל – אף רבי מאיר מודה שהסוכה כְּשֵׁרָה, משום שאין רוב תקרות הבית עשויות מהן. וּשְׁמוּאֵל אָמַר בְּנִסָּרִים שֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה טפחים מַחֲלוֹקֶת, ורק בהם סבר רבי יהודה שלא גזרו, כיון שרוב תקרות הבתים אינן עשויות מהן, [ורבי מאיר חשש למיעוט שעושים תקרת ביתם בנסרים הפחותים מארבעה טפחים, לפיכך אסרו לסכך בהם מחשש שמא יבוא לישב בתוך ביתו], אֲבָל אם יֵשׁ בָּהֶן רוחב אַרְבָּעָה טפחים, גם רבי יהודה מודה שחוששים לטעות כיון שרוב תקרות הבית עשויות מהן, וּדְבְרֵי הַכֹּל הסוכה פְּסוּלָה.

מקשה הגמרא: מסתימת דברי שמואל שאמר בנסרים שאֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה מחלוקת, משמע וַאֲפִילּוּ אם אין בהם אלא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טפחים, אף בהם פוסל רבי מאיר, מדוע וְהָא קָנִים בְּעֶלְמָא נִינְהוּ ואם גם בהם אסור לסכך, במה נכשיר את הסוכה. אלא אָמַר רַב פָּפָּא לבאר את דברי שמואל דְּהָכִי קָאָמַר אם יֵשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה טפחים שהוא שיעור מקום חשוב ודומין לתקרה יותר מסיכוך, לִדְבְרֵי הַכֹּל ראוי לגזור בהן משום תקרה וּפְסוּלָה, ואם רוחב הנסרים פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טפחים דִּבְרֵי הַכֹּל כְּשֵׁרָה, מַאי טַעֲמָא קָנִים בְּעֶלְמָא נִינְהוּ ואין זה דומה כלל לתקרת בית. אלא כִּי פְּלִיגִי רבי יהודה ורבי מאיר, בנסרים רחבים מִשְּׁלֹשָׁה עַד אַרְבָּעָה טפחים. מַר – רבי יהודה

המשך בעמוד קיד

סָבַר, כֵּיוָן דְּלֵיתַנְהוּ **שִׁיעוּר מָקוֹם** – שארבעה טפחים חשוב מקום, ופחות משיעור זה אינו חשוב, שאין רשות בפחות מארבעה טפחים, **לֹא** גָּזְרִינַן בהם משום תקרה, שאינם חשובים לעשות מהם תקרה, **וּמַר** – רבי מאיר **סָבַר** שֶׁכֵּיוָן שיותר משלשה טפחים הוא שיעור חשוב לענין **דָּנָפְקֵי לְהוּ מֵהַתּוֹרַת לְבוּד**, שאם היה אויר שלשה טפחים אין בו דין לבוד ופוסל את הסוכה, נחשבים נסרים אלו כדומים לתקרה וְגָזְרִינַן בהם אטו תקרה.

מקשה הגמרא על רב: **תְּנַן** במשנתינו, **נָתַן עָלֶיהָ נֵסֶר שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים כְּשֵׁרָה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִישַּׁן תַּחְתָּיו**. והבינה הגמרא שדין זה הוא גם לרבי יהודה, ואם כן **כְּשֶׁלָּמָא** לְשִׁמּוּאֵל דְּאָמַר כְּשֵׁאַין בָּהֶן אַרְבָּעָה מַחֲלוֹקֶת, **אֲבָל** יֵשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה דִּבְרֵי הַכֹּל **פְּסוּלָה**, מובן שכיון שהנסר רחב ארבעה טפחים ואינו כשר לסיכוך מִשּׁוּם הָכִי **לֹא** יִישַּׁן תַּחְתָּיו אף לרבי יהודה. **אֶלָּא לְרַב דְּאָמַר כְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה מַחֲלוֹקֶת, אֲבָל אֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה דִּבְרֵי הַכֹּל כְּשֵׁרָה**, אם כן לְרַבִּי יְהוּדָה שמכשיר אפילו רחבים ארבעה טפחים **אַמַּאי לֹא** יִישַּׁן תַּחְתָּיו הרי סכך כשר הוא. מתרצת הגמרא: **מִי סָבְרַתְּ** שהסיפא של המשנה **דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא** ואפילו לרבי יהודה, לא כן, אלא **סֵיפָא אָתְאֵן** רק **לְרַבִּי מֵאִיר** שפוסל בשהנסר רחב ארבעה, ולכך אין ישנים תחתיו. הגמרא מביאה ראיה לשמואל: **תָּא שְׁמַע**, סכך פסול המונח באמצע גג הסוכה פוסלה אם רחבו ארבעה טפחים או יותר, **וּשְׁנֵי סָדְרִין** שאין באחד מהם ארבעה טפחים, ורוחב שניהם ביחד ארבעה טפחים, **מְצַטְרְפִין** זה לזה ופוסלין את הסוכה,

אבל אם נתן עליה שְׁנֵי נְסָרִין אֵין מִצְטָרְפִין, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַף נְסָרִין דינם כְּסָדִינִין. הבינה הגמרא שהנידון בסיפא הוא בנסרים פחותים מארבעה טפחים המונחים באמצע הסוכה, שלדעת רבי יהודה אין מצטרפין לפסול את הסוכה, כיון שאפילו אם כל הסוכה מסוככת בהם כשרה, ולדעת רבי מאיר כשם שסדינים מצטרפים כך נסרים מצטרפים לארבעה טפחים לפסול את הסוכה. ואם כן בְּשִׁלְמָא לִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר בְּשֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה טפחים נשנית הַמַּחֲלוֹקֶת לענין כשרותם, אֲבָל יֵשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה דִּבְרֵי הַכֹּל פְּסוּלָה, אפשר לפרש מַאי מְצַטְרְפִין הנסרים שאמר רבי מאיר, בנסרים משלשה ועד ארבעה טפחים שהניחם באמצע הסוכה וּמְצַטְרְפִין לְאַרְבָּעָה טפחים לפסול את הסוכה בכל סכך פסול הפוסל בארבעה טפחים. אֶלָּא לְרַב דְּאָמַר בְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה מַחֲלוֹקֶת, אֲבָל אֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה דִּבְרֵי הַכֹּל בְּשׂרָה, הֵיכִי דָּמֵי – באיזה נסרים אמר רבי מאיר שמצטרפין לפסול את הסוכה, אִי דְּאִית בָּהוּ – שיש בכל נסר אַרְבָּעָה טפחים, לָמָּה לְהוּ לְאִיצְטְרוּפֵי הרי בנסר אחד כבר יש שיעור לפסול את הסוכה בלא צירוף, וְאִי דְּלֵית בָּהוּ אַרְבָּעָה וכשר הוא לסכך בו, אֲמַאי מצטרפים לפסול את הסוכה וְהָא קָנִים בְּעָלְמָא נִינְהוּ ומותר לסכך בהם את כל הסוכה. ואם כן מוכח מהברייתא כשמואל. דוחה הגמרא: לְעוֹלָם דְּאִית בָּהוּ – בכל נסר אַרְבָּעָה טפחים, וּמַאי מְצַטְרְפִין שאמר רבי מאיר, מְצַטְרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת מִן הַצַּד - באופן שאינם מונחים באמצע הסוכה אלא לצד הדופן, שבזה עד ארבע אמות נאמר דין 'דופן עקומה' ואין הסוכה נפסלת בארבעה טפחים, ואמר רבי מאיר שכמה נסרים שכל אחד מהם ארבעה טפחים או יותר ורוחב כולם יחד עשרים וארבעה טפחים שהם ארבע אמות, מצטרפין לפסול את הסוכה.

לִישָׁנָא אָחֳרִינָא – נוסח אחר לראיה הנזכרת לדברי שמואל, בְּשִׁלְמָא לִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר בְּשֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה מַחֲלוֹקֶת, אֲבָל יֵשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה דִּבְרֵי הַכֹּל פְּסוּלָה, נפרש מַאי מְצַטְרְפִין לפסול את הסוכה שאמר רבי מאיר – מְצַטְרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת מִן הַצַּד שלא תהא הסוכה כשרה מדין דופן עקומה. אֶלָּא לְרַב הסובר שמחלוקתם כשרחבים ארבעה, קשה בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי מֵאִיר שפוסל ברחבים ארבעה אפשר לפרש מַאי מְצַטְרְפִין שאמר, היינו שנסרים בני ארבעה הפסולים מְצַטְרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת מִן הַצַּד שלא נכשיר את הסוכה מדין דופן עקומה, אֶלָּא לְרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר אֲפִילּוּ יֵשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה כְּשֵׁרָה, מַאי – מה השמיענו במה שאמר אֵין מְצַטְרְפִין, הרי בְּקָנִים בְּעָלְמָא נינהו וכשרים לסיכוך, ופשוט שאין מצטרפין לפסול. מתרצת הגמרא: אכן לרבי יהודה אין חידוש בזה שאין מצטרפין, אלא אֵידֵי דְּקָאָמַר רַבִּי מֵאִיר הדין שמְצַטְרְפִין, ובדבריו יש חידוש, לכן כדי לחלוק עליו אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שֵׁאֵין מְצַטְרְפִין, ולא בא לחדש אלא לחלוק על רבי מאיר.

תָּנְיָא בברייתא אחת את מחלוקת רבי יהודה ורבי מאיר בְּוָותֵיהּ דְּשִׁמּוּאֵל. דָּרַב, ותָּנְיָא בברייתא אחרת את מחלוקתם בְּוָותֵיהּ דְּשִׁמּוּאֵל. מפרטת הגמרא: תָּנְיָא בְּוָותֵיהּ דְּרַב שכשאין בהם ארבעה אף רבי מאיר מודה שהיא כשרה, סְכָכָהּ בִּנְסָרִים שֶׁל אֲרִי שֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה דִּבְרֵי הַכֹּל פְּסוּלָה, מַאי כְּשֵׁרָה, יֵשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה רַבִּי מֵאִיר פּוֹסֵל וְרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר מפורש כדברי שמואל. ממשיכה הברייתא באופנים שלא נחלקו רבי מאיר ורבי יהודה. וּמוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר אף על פי שפוסל נסרים פחותים מארבעה לסיכוך, שֶׁאִם סִיכַּךְ בהם את כל הסוכה באופן שיֵּשׁ בֵּין נָסָר לְנָסָר אויר כְּמִלּא רוחב נָסָר, שֶׁמִּנִּיחַ פָּסָל – פסולת גורן ויקב שהוא סכך כשר בֵּינֵיהֶם – באותו אויר וְכָשֵׁרָה כל הסוכה. וּמוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה – אף שמקל להכשיר נסרים פחותים מארבעה, שֶׁאִם נָתַן עָלֶיהָ מן הצד נָסָר שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים והסוכה כְּשֵׁרָה מדין דופן עקומה, וּמכל מקום אֵין יְשֵׁנִים תַּחְתֶּיהָ, שהרי הוא עצמו סכך פסול, וְהַיְשֵׁן תַּחְתֶּיהָ לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ כמי שישן תחת הדופן.

אִתְּמַר חֲפָנָן את הנסרים הרחבים ארבעה טפחים עַל צִידֵּיהֶן וסיכך בעובי הנסרים שהוא פחות משלשה טפחים, רַב הוּנָא אָמַר פָּסוּלָה, כיון שיש על נסרים אלו שם פסול הרי הם כשפודין של מתכת שהוא סכך פסול ואפילו בפחות משלשה, וְרַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא אָמְרֵי שהסוכה כְּשֵׁרָה, כיון שסיבת איסור נסר רחב ארבעה הוא משום גזירת תקרה, ובאופן זה אין דרך בני אדם לעשות תקרה. אִיקְּלַע – נזדמן רַב נַחְמָן לְסוּרָא, עִיל לְגַבֵּיהּ – נכנסו לפניו רַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא כדי לשמוע אולי יאמר כדבריהם, אָמְרֵי לֵיהּ – רב חסדא ורבה בר רב הונא לרב נחמן, חֲפָנָן את הנסרים עַל צִידֵּיהֶן מַהוּ – האם הסוכה כשרה או פסולה, אָמַר לְהוּ פָּסוּלָה, והטעם משום שנַעֲשׂוּ כְּשִׁפּוּדִין שֶׁל מַתֶּכֶת שאסור לסכך בהם. אָמַר לְהוּ רַב הוּנָא לרב חסדא ולרבה בר רב הונא לֹא אָמְרֵי לְכוּ אָמְרֵי כָּוָותַי – וכי לא אמרתי לכם לומר כמותי שהדין שהפכן על צידן פסולה, אָמְרוּ לֵיהּ – לרב הונא וּמִי אָמַר לָן מַר מַעֲמָא וְלֹא קַבְּלִינָן מִינֵּיהּ – האם אמרת טעם לדבריך מדוע הפכן פסול, ולא קבלנוהו ממך, אָמַר לְהוּ רב הונא וּמִי בָּעֵיתוּ – וכי שאלתם מִינַּאי מַעֲמָא וְלֹא אָמְרֵי לְכוּ.

לֵימָא מְסַיַּיע לֵיהּ – לרב הונא שנסר רחב ארבעה שהפכו על צידו פוסל את הסוכה, ממה ששנינו בברייתא, סוכה שאֵינָהּ מַחֲזֶקֶת כְּרֵי רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ וְשׁוּלְחָנוֹ – שיעור הכשר סוכה, אוֹ שֶׁנִּפְצָצָה כָּהּ באחת הדפנות פְּרָצָה סמוך לקרקע, בשיעור כְּרֵי שֶׁיְּזַדַּקֵּר כָּהּ גְּרִי בְּכֵית רֹאשׁ – שיעבור בה הגדי בריוח, והוא שיעור שלשה טפחים, אוֹ שֶׁנִּתַּן עָלֶיהָ – על הסוכה נָסָר שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָכְנִים מרוחב הנסר לְתוֹכָהּ לתוך אויר הסוכה אֶלָּא שְׁלֹשָׁה טְפָחִים בלבד פְּסוּלָה. מבררת הגמרא: הֵיכִי דָּמֵי שיתן נסר רחב ארבעה טפחים ואילו על הסוכה יהיו רק שלשה טפחים, (מַאי) לָאו בְּגוֹן שֶׁחֲפָנָן עַל צִידֵּיהֶם וסיכך בהם את כל הסוכה, ועוביים הוא רק שלשה טפחים, ומוכח שגם נסר שהפכו על צידו פוסל את הסוכה וכדעת רב הונא. דוחה הגמרא: לֹא – אין מכאן ראיה לדעת רב הונא, שאפשר לומר דְּהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, בְּגוֹן דְּאַנְּחֵהּ – שהניח את הנסר אַפּוּמָּא דְּמַטַּלְלְתָּא – על פתח הסוכה ברוח רביעית שאין שם דופן, דְּעָיֵיל תִּלְתָּא לְגַיו – וסיכך בשלשה טפחים מהנסר בתוך הסוכה וְאַפֵּיק חַד לְבַר – וטפח אחד מונח מחוץ לסוכה, דַּהֲוָה לֵיהּ הטפח שיוצא לחוץ פָּסֵל חֲיוּצָא מִן הַסּוּכָּה, וְהדין הוא שכָּל פָּסֵל חֲיוּצָא מִן הַסּוּכָּה אף שאין לו שלש דפנות מכל מקום הוא נִידּוֹן כְּסוּכָּה – נחשב כחלק מהסוכה, וכיון שלגבי הכשר סוכה הוא נחשב כחלק מהסוכה, אף לענין לפסול את הסוכה שיחשב הנסר כסכך פסול שיש בו ארבעה טפחים, מצטרף הטפח שבחוץ לשלשה טפחים שבפנים, ונחשב שיש בתוך הסוכה נסר רחב ארבעה ופוסל את הסוכה:

הנסרים בכדי שיקיימו את המצוה מן התורה.

תַּנְיָא כְּווֹתֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל שבנסרים רחבים ארבעה אפילו רבי יהודה פוסל, סְכָכָהּ בִּנְסָרִים שֶׁל אֲרִי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה דִּבְרֵי הַכֹּל פְּסוּלָה, אֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה רַבִּי מֵאִיר פּוֹסֵל וְרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר מפורש כדברי שמואל. ממשיכה הברייתא באופנים שלא נחלקו רבי מאיר ורבי יהודה. וּמוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר אף על פי שפוסל נסרים פחותים מארבעה לסיכוך, שֶׁאִם סִיכַּךְ בהם את כל הסוכה באופן שיֵּשׁ בֵּין נָסָר לְנָסָר אויר כְּמִלּא רוחב נָסָר, שֶׁמִּנִּיחַ פָּסָל – פסולת גורן ויקב שהוא סכך כשר בֵּינֵיהֶם – באותו אויר וְכָשֵׁרָה כל הסוכה. וּמוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה – אף שמקל להכשיר נסרים פחותים מארבעה, שֶׁאִם נָתַן עָלֶיהָ מן הצד נָסָר שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים והסוכה כְּשֵׁרָה מדין דופן עקומה, וּמכל מקום אֵין יְשֵׁנִים תַּחְתֶּיהָ, שהרי הוא עצמו סכך פסול, וְהַיְשֵׁן תַּחְתֶּיהָ לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ כמי שישן תחת הדופן.

אִתְּמַר חֲפָנָן את הנסרים הרחבים ארבעה טפחים עַל צִידֵּיהֶן וסיכך בעובי הנסרים שהוא פחות משלשה טפחים, רַב הוּנָא אָמַר פָּסוּלָה, כיון שיש על נסרים אלו שם פסול הרי הם כשפודין של מתכת שהוא סכך פסול ואפילו בפחות משלשה, וְרַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא אָמְרֵי שהסוכה כְּשֵׁרָה, כיון שסיבת איסור נסר רחב ארבעה הוא משום גזירת תקרה, ובאופן זה אין דרך בני אדם לעשות תקרה. אִיקְּלַע – נזדמן רַב נַחְמָן לְסוּרָא, עִיל לְגַבֵּיהּ – נכנסו לפניו רַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא כדי לשמוע אולי יאמר כדבריהם, אָמְרֵי לֵיהּ – רב חסדא ורבה בר רב הונא לרב נחמן, חֲפָנָן את הנסרים עַל צִידֵּיהֶן מַהוּ – האם הסוכה כשרה או פסולה, אָמַר לְהוּ פָּסוּלָה, והטעם משום שנַעֲשׂוּ כְּשִׁפּוּדִין שֶׁל מַתֶּכֶת שאסור לסכך בהם. אָמַר לְהוּ רַב הוּנָא לרב חסדא ולרבה בר רב הונא לֹא אָמְרֵי לְכוּ אָמְרֵי כָּוָותַי – וכי לא אמרתי לכם לומר כמותי שהדין שהפכן על צידן פסולה, אָמְרוּ לֵיהּ – לרב הונא וּמִי אָמַר לָן מַר מַעֲמָא וְלֹא קַבְּלִינָן מִינֵּיהּ – האם אמרת טעם לדבריך מדוע הפכן פסול, ולא קבלנוהו ממך, אָמַר לְהוּ רב הונא וּמִי בָּעֵיתוּ – וכי שאלתם מִינַּאי מַעֲמָא וְלֹא אָמְרֵי לְכוּ.

לֵימָא מְסַיַּיע לֵיהּ – לרב הונא שנסר רחב ארבעה שהפכו על צידו פוסל את הסוכה, ממה ששנינו בברייתא, סוכה שאֵינָהּ מַחֲזֶקֶת כְּרֵי רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ וְשׁוּלְחָנוֹ – שיעור הכשר סוכה, אוֹ שֶׁנִּפְצָצָה כָּהּ באחת הדפנות פְּרָצָה סמוך לקרקע, בשיעור כְּרֵי שֶׁיְּזַדַּקֵּר כָּהּ גְּרִי בְּכֵית רֹאשׁ – שיעבור בה הגדי בריוח, והוא שיעור שלשה טפחים, אוֹ שֶׁנִּתַּן עָלֶיהָ – על הסוכה נָסָר שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָכְנִים מרוחב הנסר לְתוֹכָהּ לתוך אויר הסוכה אֶלָּא שְׁלֹשָׁה טְפָחִים בלבד פְּסוּלָה. מבררת הגמרא: הֵיכִי דָּמֵי שיתן נסר רחב ארבעה טפחים ואילו על הסוכה יהיו רק שלשה טפחים, (מַאי) לָאו בְּגוֹן שֶׁחֲפָנָן עַל צִידֵּיהֶם וסיכך בהם את כל הסוכה, ועוביים הוא רק שלשה טפחים, ומוכח שגם נסר שהפכו על צידו פוסל את הסוכה וכדעת רב הונא. דוחה הגמרא: לֹא – אין מכאן ראיה לדעת רב הונא, שאפשר לומר דְּהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, בְּגוֹן דְּאַנְּחֵהּ – שהניח את הנסר אַפּוּמָּא דְּמַטַּלְלְתָּא – על פתח הסוכה ברוח רביעית שאין שם דופן, דְּעָיֵיל תִּלְתָּא לְגַיו – וסיכך בשלשה טפחים מהנסר בתוך הסוכה וְאַפֵּיק חַד לְבַר – וטפח אחד מונח מחוץ לסוכה, דַּהֲוָה לֵיהּ הטפח שיוצא לחוץ פָּסֵל חֲיוּצָא מִן הַסּוּכָּה, וְהדין הוא שכָּל פָּסֵל חֲיוּצָא מִן הַסּוּכָּה אף שאין לו שלש דפנות מכל מקום הוא נִידּוֹן כְּסוּכָּה – נחשב כחלק מהסוכה, וכיון שלגבי הכשר סוכה הוא נחשב כחלק מהסוכה, אף לענין לפסול את הסוכה שיחשב הנסר כסכך פסול שיש בו ארבעה טפחים, מצטרף הטפח שבחוץ לשלשה טפחים שבפנים, ונחשב שיש בתוך הסוכה נסר רחב ארבעה ופוסל את הסוכה: